

ЗАТВЕРДЖЕНО

Розпорядження начальника
Чернігівської обласної
військової адміністрації
06 лютого 2024 року № 66
(в редакції розпорядження
начальника Чернігівської обласної
військової адміністрації
від 18 квітня 2025 року № 600)

ПОЛОЖЕННЯ **про Відділ з питань ветеранської політики** **Чернігівської обласної державної адміністрації**

I. Загальні положення

1. Відділ з питань ветеранської політики Чернігівської обласної державної адміністрації (далі – Відділ) є структурним підрозділом Чернігівської обласної державної адміністрації зі статусом юридичної особи публічного права, що утворюється головою Чернігівської обласної державної адміністрації, який входить до її складу і в межах Чернігівської області забезпечує виконання покладених завдань.

Найменування Відділу:

- 1) повне найменування – Відділ з питань ветеранської політики Чернігівської обласної державної адміністрації;
- 2) скорочене найменування – ВВП Чернігівської облдержадміністрації.

Класифікація видів економічної діяльності – 84.11 Державне управління загального характеру, 84.12 Регулювання у сферах охорони здоров'я, освіти, культури та інших соціальних сферах, крім обов'язкового соціального страхування.

Відділ є неприбутковим, має самостійний баланс, рахунки в органах Державного казначейства, печатку із зображенням Державного Герба України і своїм найменуванням, власні бланки.

Доходи або майно Відділу не підлягають розподілу між його засновниками або членами, посадовими особами, між будь-якими іншими особами та не можуть використовуватись для вимог будь-якого окремого засновника або члена такої неприбуткової організації, її посадових осіб (окрім оплати їх праці та відрахувань на соціальні заходи).

2. Відділ підпорядкований голові Чернігівської обласної державної адміністрації та підзвітний і підконтрольний Міністерству у справах ветеранів

України (далі – Мінветеранів).

3. Відділ у своїй діяльності керується Конституцією та законами України, актами Президента України, Кабінету Міністрів України, наказами міністерств, інших центральних органів виконавчої влади, розпорядженнями голови Чернігівської обласної державної адміністрації, а також цим Положенням.

4. Відділ забезпечує на території Чернігівської області реалізацію державної ветеранської політики, зокрема щодо соціального захисту ветеранів та членів сімей ветеранів, а також забезпечення прав і свобод зазначених осіб під час переходу від військової служби до цивільного життя, виконує та організує виконання програм та заходів соціального захисту ветеранів та членів сімей ветеранів, забезпечення прав і свобод зазначених осіб під час переходу від військової служби до цивільного життя на основі використання багатовимірного, комплексного підходу задля запобігання та усунення їхньої соціальної та економічної виключеності, допомоги та сприяння таким особам, реінтеграції ветеранів у громади, спільноти та родини.

II. Основні завдання Відділу

1. Підготовка пропозицій до проєктів державних цільових, галузевих і регіональних програм з питань державної ветеранської політики.

2. Забезпечення реалізації державної ветеранської політики, а саме з питань:

1) соціального захисту ветеранів та членів їх сімей, зокрема у сфері професійної адаптації, зайнятості, підвищення конкурентоспроможності на ринку праці, а також забезпечення житлом;

2) надання довічних державних стипендій, щорічної до Дня Незалежності України разової грошової допомоги (крім організації виплати такої допомоги);

3) надання, позбавлення статусу та видачі посвідчень ветеранам (особам з інвалідністю внаслідок війни в частині видачі посвідчення) та членам сімей загиблих (померлих) ветеранів війни, членам сімей загиблих (померлих) Захисників і Захисниць України;

4) переходу від військової служби до цивільного життя військовослужбовців, які звільняються або звільнені з військової служби з числа ветеранів війни;

5) розвитку спорту ветеранів війни та фізкультурно-спортивної реабілітації ветеранів війни;

6) вшанування пам'яті ветеранів;

7) популяризації та забезпечення формування позитивного образу ветерана у суспільстві.

3. Забезпечення прав і свобод ветеранів та членів сімей ветеранів.

4. Виконання державних, галузевих і регіональних програм з питань державної ветеранської політики.

5. Забезпечення реалізації державної політики у сфері залучення ветеранів війни до утвердження української національної та громадянської ідентичності, у тому числі через реалізацію заходів національно-патріотичного та військово-патріотичного виховання.

6. Здійснення заходів, передбачених чинними нормативно-правовими актами та спрямованих на реалізацію на території Чернігівської області запровадження інституту фахівця із супроводу ветеранів війни та демобілізованих осіб у системі переходу від військової служби до цивільного життя.

7. Визначення потреб ветеранів та членів їх сімей на території Чернігівської області, внесення пропозицій щодо задоволення таких потреб відповідним органам державної виконавчої влади та органам місцевого самоврядування відповідно до чинного законодавства.

8. Координація діяльності та контроль за виконанням структурними підрозділами, на які покладені функції з питань ветеранської політики, районних державних адміністрацій, виконавчих органів сільських, селищних, міських рад завдань і заходів, спрямованих на розв'язання питань, що належать до компетенції Відділу.

9. Сприяння органам місцевого самоврядування та взаємодія з ними у питаннях соціального захисту ветеранів та членів сімей ветеранів, реалізації прав таких осіб та їхньої реінтеграції у громади, спільноти та родини.

10. Участь в інформаційному та методичному забезпеченні надання адміністративних послуг для ветеранів та членів сімей ветеранів через органи місцевого самоврядування, центри надання адміністративних послуг.

11. Забезпечення збору, аналізу та надання даних та інформації, необхідної для формування і ведення Єдиного державного реєстру ветеранів війни.

12. Взаємодія з громадськими та іншими організаціями, волонтерами та благодійниками у питаннях, спрямованих на допомогу та сприяння ветеранам та членам сімей ветеранів у реалізації прав таких осіб та їх реінтеграції у громади, спільноти та родини.

III. Основні функції Відділу

1. Відділ відповідно до визначених повноважень виконує такі функції:

1) організовує виконання Конституції і законів України, актів Президента України, Кабінету Міністрів України, наказів Мінветеранів, забезпечує контроль за їх реалізацією в межах своєї компетенції;

2) забезпечує у межах своїх повноважень захист прав і законних інтересів фізичних та юридичних осіб;

3) здійснює державний контроль за дотриманням підприємствами, установами, організаціями правил, норм, стандартів у межах визначених повноважень;

4) аналізує стан і тенденції розвитку державної ветеранської політики в межах Чернігівської області та вживає заходів для усунення недоліків;

5) бере участь у підготовці пропозицій до проєктів програм соціально-економічного розвитку Чернігівської області;

6) вносить пропозиції щодо проєкту обласного бюджету Чернігівської області;

7) забезпечує ефективне і цільове використання бюджетних коштів;

8) бере участь у підготовці заходів щодо регіонального розвитку;

9) розробляє в межах компетенції проєкти розпоряджень голови Чернігівської обласної державної адміністрації, у визначених законом випадках – проєкти нормативно-правових актів з питань реалізації державної ветеранської політики;

10) бере участь у погодженні проєктів нормативно-правових актів, розроблених іншими органами виконавчої влади;

11) бере участь у розробленні проєктів розпоряджень голови Чернігівської обласної державної адміністрації, проєктів нормативно-правових актів, головними розробниками яких є інші структурні підрозділи Чернігівської обласної державної адміністрації;

12) бере участь у підготовці звітів голови Чернігівської обласної державної адміністрації для їх розгляду на сесії Чернігівської обласної ради;

13) готує самотійно або разом з іншими структурними підрозділами Чернігівської обласної державної адміністрації інформаційні та аналітичні матеріали, статистичну, оперативну та іншу звітність з питань, що належать до його компетенції, для подання Мінветеранів;

14) забезпечує здійснення заходів щодо запобігання і протидії корупції;

15) готує в межах повноважень проєкти угод, договорів, меморандумів, протоколів зустрічей делегацій і робочих груп, бере участь у їх розробленні;

16) розглядає в установленому законодавством порядку звернення громадян;

17) опрацьовує запити і звернення народних депутатів України та депутатів відповідних місцевих рад;

18) забезпечує доступ до публічної інформації, розпорядником якої є Відділ;

19) постійно інформує населення про виконання своїх повноважень, визначених законом;

20) контролює органи місцевого самоврядування та надає методичну допомогу з питань виконання наданих їм законом повноважень органів виконавчої влади у сфері соціального захисту ветеранів та членів їх сімей;

21) виконує повноваження, делеговані органами місцевого самоврядування;

22) забезпечує в межах повноважень виконання завдань мобілізаційної підготовки, цивільного захисту населення, дотримання вимог законодавства з охорони праці, пожежної безпеки;

23) організовує роботу з укомплектування, зберігання, обліку та використання архівних документів;

24) забезпечує в межах повноважень реалізацію державної політики стосовно захисту інформації з обмеженим доступом;

25) бере участь у вирішенні відповідно до законодавства колективних трудових спорів (конфліктів);

26) забезпечує захист персональних даних;

27) готує пропозиції стосовно вдосконалення нормативно-правової бази з питань, що належать до його компетенції, і вносить їх в установленому порядку на розгляд Чернігівській обласній державній адміністрації, Мінветеранів;

28) проводить моніторинг проблемних питань реалізації державної ветеранської політики, готує та подає пропозиції щодо їх врегулювання Чернігівській обласній державній адміністрації та Мінветеранів;

29) координує, контролює та забезпечує у межах повноважень виконання державних, галузевих і регіональних програм з питань реалізації державної ветеранської політики;

30) організовує співпрацю місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування із профспілками та їхніми об'єднаннями, організаціями роботодавців та їхніми об'єднаннями, громадськими організаціями ветеранів та громадськими організаціями, що здійснюють діяльність у сфері державної ветеранської політики;

31) виконує координаційно-методичні функції та проводить моніторинг з питань реалізації бюджетних програм, що стосуються державної ветеранської політики, зокрема щодо:

а) грошової компенсації за належні для отримання жилі приміщення деяким категоріям населення:

для деяких категорій осіб, які захищали незалежність, суверенітет та територіальну цілісність України, а також членів їх сімей, відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 19.10.2016 № 719 «Питання забезпечення житлом деяких категорій осіб, які захищали незалежність, суверенітет та територіальну цілісність України, а також членів їх сімей»;

для внутрішньо переміщених осіб, які захищали незалежність, суверенітет та територіальну цілісність України, відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 18.04.2018 № 280 «Питання забезпечення житлом внутрішньо переміщених осіб, які захищали незалежність, суверенітет та

територіальну цілісність України»;

для деяких категорій осіб, які брали участь у бойових діях на території інших держав, а також членів їх сімей, відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 28.03.2018 № 214 «Питання забезпечення житлом деяких категорій осіб, які брали участь у бойових діях на території інших держав, а також членів їх сімей»;

б) грошової компенсації особам, які захищали незалежність, суверенітет та територіальну цілісність України, за найм (оренду) ними житлових приміщень відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 11.03.2022 № 252 «Деякі питання формування та виконання місцевих бюджетів у період воєнного стану»;

32) здійснює контроль за правильністю і своєчасністю виплати структурними підрозділами районних державних адміністрацій, на які покладено функції з питань ветеранської політики, та виконавчими органами місцевого самоврядування компенсацій та інших виплат, виконання інших заходів щодо соціального захисту ветеранів та членів їх сімей відповідно до законодавства;

33) забезпечує і здійснює організаційно-методичний супровід діяльності фахівців із супроводу ветеранів війни та демобілізованих осіб;

34) виконує координаційно-методичні функції, проводить моніторинг і контролює в межах компетенції надання установлених законодавством пільг та реалізацію заходів щодо соціального захисту ветеранів та членів їх сімей, сімей загиблих військовослужбовців, координує роботу підприємств, установ, організацій з цих питань;

35) бере участь у формуванні регіонального замовлення на підготовку кваліфікованих робітників, молодших спеціалістів, молодших фахових бакалаврів, бакалаврів із числа ветеранів війни, членів їх сімей та здійснює контроль за його виконанням;

36) сприяє разом із Управлінням освіти і науки Чернігівської обласної державної адміністрації здобуттю членами сімей ветеранів війни дошкільної, повної загальної середньої освіти, професійної (професійно-технічної) освіти, фахової передвищої та вищої освіти;

37) організовує та забезпечує внутрішній контроль і внутрішній аудит діяльності підприємств, установ, організацій, що належать до сфери його управління;

38) бере участь у формуванні потреби на території Чернігівської області в соціальних, психологічних, медичних, реабілітаційних та освітніх послугах для ветеранів та членів сімей ветеранів;

39) проводить моніторинг на території Чернігівської області щодо:

стану дотримання прав і свобод ветеранів та членів сімей ветеранів, в тому числі в розрізі надання послуг з соціальної адаптації;

стану дотримання вимог законодавства щодо соціального захисту ветеранів та членів їх сімей, зокрема, трудових гарантій ветеранів, які мобілізовані, зайнятості та підвищення конкурентоспроможності на ринку праці, забезпечення послугами у сфері охорони фізичного та психічного здоров'я, здобуття дошкільної, повної загальної середньої освіти, професійної (професійно-технічної) освіти, фахової передвищої та вищої освіти, підвищення кваліфікації та перекваліфікації, реалізації планів та заходів у сфері фізкультурно-спортивної реабілітації, забезпечення безперешкодного доступу до об'єктів інфраструктури фізкультурно-спортивної реабілітації на місцях, забезпечення житлом;

стану реалізації існуючих регіональних (державних або міжнародних) програм розвитку підприємницької діяльності ветеранів, грантових програм, які орієнтовані на інвестування підприємництва для ветеранів з фокусом на вид економічної діяльності;

діяльності суб'єктів надання послуг з психологічної реабілітації, внесених до Реєстру постачальників послуг з психологічної реабілітації для ветеранів і членів їхніх сімей;

40) надає консультативно-інформаційну підтримку щодо порядку проведення конкурсу з визначення програм (проектів, заходів), які розроблені інститутами громадянського суспільства, з питань державної ветеранської політики, для реалізації яких надається фінансова підтримка з державного бюджету;

41) бере участь у заходах моніторингу та поточного оцінювання програм (проектів, заходів), розроблених інститутами громадянського суспільства, з питань державної ветеранської політики, для виконання (реалізації) яких надається фінансова підтримка з державного бюджету;

42) ініціює та забезпечує проведення діалогу з громадськими об'єднаннями ветеранів та членів їх сімей;

43) забезпечує взаємодію органів місцевого самоврядування, підприємств, установ та організацій з громадськими об'єднаннями та представниками ветеранського руху та інформує Мінветеранів про поточний стан справ;

44) веде перелік суб'єктів підприємницької діяльності, зареєстрованих ветеранами та членами сімей загиблих (померлих) ветеранів війни, членами сімей загиблих (померлих) Захисників та Захисниць України, які здійснюють господарську діяльність на території Чернігівської області;

45) підтримує розвиток партнерських відносин між сторонами соціального діалогу та іншими заінтересованими особами для ветеранського розвитку та підприємницьких ініціатив, з метою досягнення соціального та економічного результату;

46) бере участь у плануванні та організації на території Чернігівської області здійснення заходів щодо гідного вшанування пам'яті ветеранів

(здійснення пошуку, поховання та перепоховання, збереження та облаштування військових поховань, увічнення пам'яті тощо), координує діяльність органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування щодо гідного вшанування пам'яті ветеранів;

47) сприяє в організації пам'ятних локацій (стенди, місця шани та вдячності, виставки), присвячених ветеранам на території Чернігівської області;

48) бере участь в організації поховань та перепоховань на території Чернігівської області осіб, які загинули (померли) внаслідок безпосередньої участі в бойових діях під час захисту Батьківщини або виконання обов'язків військової служби на території України та інших держав;

49) бере участь у плануванні та організації на території Чернігівської області в межах своєї компетенції відзначення ювілейних, пам'ятних та історичних дат, міжнародних днів на державному рівні, пов'язаних із вшануванням ветеранів, захистом незалежності, суверенітету та територіальної цілісності України, а також формуванням соборності та державності, проголошенням незалежності України;

50) забезпечує взаємодію органів місцевого самоврядування, підприємств, установ та організацій на території Чернігівської області з питань здійснення пошуку, ведення обліку, упорядкування і збереження військових поховань та встановлення імен невідомих воїнів, які загинули під час участі в бойових діях на території України та інших держав;

51) здійснює збір інформації щодо кількості та стану місць поховань осіб, які загинули (померли) внаслідок безпосередньої участі в бойових діях під час захисту Батьківщини, а також встановлення таким особам пам'ятників та меморіальних дошок;

52) бере участь в організації видання книг, інших друкованих видань, пов'язаних з увічненням пам'яті захисників Вітчизни, учасників боротьби за незалежність України у XX столітті, мемуарів, художніх та аудіовізуальних творів, у створенні на території Чернігівської області музеїв, меморіалів та експозицій, проведенні наукових досліджень та конференцій, семінарів, засідань за круглим столом та інших заходів у межах компетенції;

53) організовує разом із Управлінням освіти і науки Чернігівської обласної державної адміністрації проведення у закладах освіти на території Чернігівської області заходів з національно-патріотичного виховання;

54) веде перелік громадських об'єднань ветеранів війни, діяльність яких спрямована на реалізацію ветеранської політики;

55) забезпечує координацію діяльності місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ та організацій на території Чернігівської області щодо реалізації проєктів і програм у межах своїх повноважень, передбачених законом;

56) забезпечує взаємодію з територіальними центрами комплектування та

соціальної підтримки в частині переходу ветеранів від військової служби до цивільного життя;

57) співпрацює з відповідними підрозділами Національної поліції в Чернігівській області та соціальних служб з питань запобігання та попередження вчинення правопорушень серед ветеранів війни;

58) взаємодіє з центрами ветеранського розвитку, утвореними на базі закладів вищої освіти, з питання визначення та формування потреби і надання ветеранам війни, членам сімей ветеранів послуг з професійної адаптації;

59) взаємодіє з іншими структурними підрозділами Чернігівської обласної державної адміністрації, органами місцевого самоврядування, підприємствами, установами, організаціями незалежно від форм власності з метою реалізації заходів, спрямованих на сприяння збереженню психічного здоров'я ветеранів та членів їх сімей, реалізації права ветеранів та членів їх сімей на отримання медичної допомоги;

60) у межах визначених повноважень здійснює опрацювання інформації і матеріалів, що надійшли від структурних підрозділів Чернігівської обласної державної адміністрації, районних державних адміністрацій, територіальних органів міністерств, інших центральних органів влади, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ та організацій незалежно від форм власності та їх посадових осіб з метою подальшого надання профільним центральним органам виконавчої влади;

61) у межах визначених повноважень здійснює виконання плану заходів з реалізації Національної стратегії із створення безбар'єрного простору в Україні, Стратегії ветеранської політики на період до 2030 року, Стратегії формування системи повернення з військової служби до цивільного життя на період до 2033 року;

62) виконує інші передбачені законодавством повноваження.

IV. Права Відділу

1. Відділ для здійснення повноважень і завдань має право:

1) отримувати в установленому законодавством порядку від структурних підрозділів Чернігівської обласної державної адміністрації, районних державних адміністрацій, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ, організацій незалежно від форм власності та від їхніх посадових осіб інформацію, документи і матеріали, необхідні для виконання визначених для нього завдань;

2) залучати до виконання окремих завдань, участі у вивченні окремих питань фахівців інших структурних підрозділів Чернігівської обласної державної адміністрації, підприємств, установ, організацій (за погодженням з їхніми керівниками), представників громадських об'єднань (за згодою);

3) вносити в установленому порядку пропозиції щодо удосконалення роботи Чернігівської обласної державної адміністрації з питань соціального

захисту ветеранів та членів їх сімей;

4) користуватись в установленому порядку інформаційними базами органів виконавчої влади, системами зв'язку та комунікації, мережами спеціального зв'язку та іншими технічними засобами;

5) скликати в установленому порядку наради, проводити семінари та конференції з питань, що належать до його компетенції.

V. Обов'язки начальника Відділу

1. Відділ очолює начальник, який призначається на посаду і звільняється з посади головою Чернігівської обласної державної адміністрації згідно із законодавством про державну службу за погодженням з Мінветеранів в установленому законодавством порядку.

2. Начальник Відділу здійснює визначені Законом України «Про державну службу» повноваження керівника державної служби у Відділі та виконує функції роботодавця щодо працівників Відділу, які не є державними службовцями.

3. Начальник Відділу:

1) здійснює керівництво Відділом, несе персональну відповідальність за організацію та результати його діяльності, сприяє створенню належних умов праці у підрозділі;

2) подає на затвердження голові Чернігівської обласної державної адміністрації Положення про Відділ;

3) подає на затвердження голові Чернігівської обласної державної адміністрації проекти кошторису та штатного розпису Відділу в межах визначеної граничної чисельності та фонду оплати праці його працівників;

4) затверджує посадові інструкції працівників Відділу та розподіляє обов'язки між ними;

5) планує роботу Відділу, вносить пропозиції щодо формування планів роботи Чернігівської обласної державної адміністрації;

6) вживає заходів щодо удосконалення організації та підвищення ефективності роботи Відділу;

7) звітує перед головою Чернігівської обласної державної адміністрації про виконання завдань Відділу та затверджених планів роботи;

8) може входити до складу колегії Чернігівської обласної державної адміністрації;

9) вносить пропозиції стосовно розгляду на засіданнях колегії Чернігівської обласної державної адміністрації питань, що належать до компетенції Відділу, розробляє проекти відповідних рішень;

10) може брати участь у засіданнях органів місцевого самоврядування;

11) представляє інтереси Відділу у відносинах з іншими структурними підрозділами Чернігівської обласної державної адміністрації, з Мінветеранів, органами місцевого самоврядування, підприємствами, установами, організаціями – за дорученням керівництва Чернігівської обласної державної адміністрації;

12) видає в межах повноважень накази, організовує контроль за їх виконанням. Накази нормативно-правового характеру, які зачіпають права, свободи і законні інтереси громадян або мають міжвідомчий характер, підлягають державній реєстрації в територіальних органах Міністерства юстиції України;

13) розпоряджається коштами в межах кошторису Відділу, затвердженого головою Чернігівської обласної державної адміністрації;

14) здійснює добір кадрів;

15) організовує роботу з підвищення рівня професійної компетентності державних службовців Відділу;

16) призначає на посади та звільняє з посад у порядку, передбаченому законодавством про державну службу, державних службовців Відділу, виконує інші повноваження з питань проходження державної служби;

17) приймає на роботу та звільняє з роботи в порядку, передбаченому законодавством про працю, працівників Відділу, які не є державними службовцями, приймає рішення щодо їх заохочення, притягнення до дисциплінарної відповідальності;

18) проводить особистий прийом громадян з питань, що належать до повноважень Відділу;

19) забезпечує дотримання працівниками Відділу правил внутрішнього службового та трудового розпорядків та виконавської дисципліни;

20) погоджує призначення на посади та звільнення з посад керівників структурних підрозділів з питань ветеранської політики районних державних адміністрацій.

4. Начальник Відділу може мати заступника, який призначається на посаду та звільняється з посади начальником Відділу відповідно до законодавства про державну службу.

5. Накази начальника Відділу, що суперечать Конституції та законам України, актам Президента України, Кабінету Міністрів України, міністерств, інших центральних органів влади, можуть бути скасовані головою Чернігівської обласної державної адміністрації, Мінветеранів або іншим центральним органом виконавчої влади.

VI. Інші питання діяльності Відділу

1. Для погодженого вирішення питань, що належать до компетенції Відділу, в ньому може створюватися колегія.

Персональний склад колегії затверджується головою Чернігівської обласної державної адміністрації за поданням начальника Відділу.

Рішення колегії вводяться в дію наказами начальника Відділу.

2. Для розроблення рекомендацій і пропозицій щодо основних напрямів діяльності Відділу, вирішення найважливіших питань можуть утворюватися дорадчі органи.

Склад дорадчих органів та Положення про них затверджуються головою Чернігівської обласної державної адміністрації.

3. Відділ утримується за рахунок коштів державного бюджету. Граничну чисельність, фонд оплати праці працівників Відділу визначає голова Чернігівської обласної державної адміністрації.

4. У разі припинення юридичної особи (Відділу) в результаті ліквідації, реорганізації (злиття, поділу, приєднання або перетворення), передача активів Відділу відбувається в межах установ, неприбуткових організацій, які є структурними підрозділами Чернігівської обласної державної адміністрації, або на баланс Чернігівської обласної державної адміністрації.

Начальник Відділу з питань
ветеранської політики Чернігівської
обласної державної адміністрації

Оксана ПЕТРЕНКО